



Sygn. akt V KK 21/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Dariusz Świecki

Protokolant Anna Kowal

w sprawie przeciwko „T.” Spółka z o.o.
z art. 7 ust.1 ustawy z 28.10.2002 r. odpowiedzialności podmiotów zbiorowych
za czyny zabronione pod groźbą kary
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535§5 k.p.k.
w dniu 11 kwietnia 2013 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego
od wyroku Sądu Rejonowego w J.
z dnia 28 kwietnia 2010 r.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w J.**

UZASADNIENIE

W dniu 23 grudnia 2009 r. Prokuratura Rejonowa sporządziła wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności karnej podmiotu zbiorowego Spółki z o.o. „T.” za potwierdzone prawomocnym wyrokiem nakazowym skazującym wydanym przez Sąd Rejonowy w dniu 17 kwietnia 2009r. (sygn.. akt VII Ks .../09) za przestępstwo skarbowe z art. 77 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s.

popelnione przez G. Z., działającego w imieniu i interesie podmiotu zbiorowego w ramach uprawnienia do jego reprezentowania jako prezes Zarządu, które przyniosło podmiotowi zbiorowemu korzyść majątkową.

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2010r. w sprawie II K .../09 Sąd Rejonowy w J. na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary orzekł wobec „T.” Spółka z o.o. karę pieniężną w wysokości 1.000 zł.

Orzeczenie to uprawomocniło się nie będąc zaskarżone przez żadną ze stron.

Kasację od tego wyroku, na korzyść podmiotu zbiorowego wywiódł dopiero Prokurator Generalny. Zarzucił w niej:

- rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego, to jest art. 5 ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661 ze zm.), polegające na wyrażeniu błędnego poglądu prawnego, że przepis ten może być podstawą odpowiedzialności podmiotu zbiorowego „T.” Spółka z o.o. za czyn zabroniony pod groźbą kary, popelniony przez prezesa zarządu tej spółki – G. Z.

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w T.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna, tak jak wymaga tego art. 535§5 k.p.k.

Bezsprzecznie ma rację skarżący, że u podstaw wydania zaskarżonego orzeczenia legła błędna wykładnia treści art. 5 ustawy z dnia 28 października 2002r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661 ze zm.). Zauważyć przede wszystkim trzeba, że treść art. 5 cytowanej ustawy została znowelizowana (i takie jego brzmienie obowiązywało w dniu wyrokowania w niniejszej sprawie, to jest w dniu 28 kwietnia 2010r.) z dniem 5 października 2005 r. (art. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary – Dz. U. Nr 180, poz. 1492) i w przepisie tym wskazano, że: *„Podmiot zbiorowy podlega odpowiedzialności, jeżeli do popelnienia czynu zabronionego doszło w następstwie co najmniej braku należytej staranności w wyborze osoby fizycznej, o której mowa w art. 3 pkt 2 lub 3, lub co najmniej braku*

należytego nadzoru nad tą osobą – ze strony organu lub przedstawiciela podmiotu zbiorowego". Z datą wejścia w życie tej nowelizacji, nastąpiło zatem zdecydowane ograniczenie sytuacji, w których podmioty zbiorowe, których dotyczy ta ustawa, mogą ponieść odpowiedzialność karną. Wyeliminowana została przede wszystkim możliwość pociągania podmiotów zbiorowych do odpowiedzialności karnej, za czyny popełnione przez członków organów zarządzających tych podmiotów, w tym prezesa spółki z o.o.

Pełną zatem aktualność, również na gruncie niniejszej sprawy, zachowuje teza przedstawiona przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 maja 2009 r. w sprawie IV KK 427/08, w której wskazuje się, że: *„przepis art. 5 ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 179, poz. 1661 ze zm.), w brzmieniu ustalonym ustawą nowelizującą z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1492) w sposób zupełnie jednoznaczny przesłankę "zawinienia" podmiotu zbiorowego ustanawia jedynie w stosunku do osób wymienionych w art. 3 pkt 2 i 3 tej ustawy, poprzez wskazanie na "winę" w wyborze bądź nadzorze. Pominięcie w tym przepisie przesłanki własnej odpowiedzialności podmiotu zbiorowego za czyny osób wskazanych w art. 3 pkt 1, przy niewprowadzeniu jakichkolwiek innych zasad odpowiedzialności podmiotu za działania osób nim zarządzających, spowodowało brak możliwości pociągnięcia podmiotu zbiorowego do odpowiedzialności za czyny zabronione tej kategorii osób" (OSNKW z 2009, nr 7, poz.57).*

Mając na względzie powyższe względy, zarzut podniesiony w kasacji ocenić należy jako w pełni zasadny. Skutkiem uwzględnienia kasacji było uchylenie zaskarżonego wyroku. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie mając możliwości wydania orzeczenia reformatoryjnego kończącego postępowanie, które mieściłoby się w zamkniętym katalogu wskazanym w art. 537 § 2 k.p.k., orzekł o przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania właściwemu Sądowi.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd zobowiązany będzie jeszcze raz przeanalizować sytuację prawną „oskarżanego” podmiotu zbiorowego i rozstrzygnąć ją z uwzględnieniem treści art. 5 u.o.p.z. oraz reguł wynikających z art. 4§1 k.k.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

